

1- Evet, on beş yaşından kırk yaşına kadar, hararet-i gariziyenin galeyanı hengâmında

Aziz kardeşlerim! Bana söylemek üzere Şamlı Hâfız'a iki şey demişsiniz: Birincisi: "Hazret-i Peygamber aleyhissalâtü vesselâmın Zeyneb'i tezevvücünü; eski zaman münafıkları gibi yeni zamanın ehl-i dalaleti dahi medar-ı tenkit buluyorlar, nefsanî, şehvanî telakki ediyorlar." diyorsunuz.

Bu mektupta Bediüzzaman Hazretleri, Peygamber Efendimiz'in ﷺ Hazret-i Zeyneb validemizle evliliği üzerinden yapılan çirkin ithamlara cevap veriyor. Eski münafıkların yaptığı gibi yeni zamanın inkârcıları da bu evliliği nefsanî ve şehvî göstermeye çalışıyorlar. Üstad ise daha ilk cümlede bu iddiayı kökünden reddediyor ve meseleyi Peygamberimizin yüksek iffeti, hayat çizgisi ve evliliklerinin dinî hikmetleri üzerinden açıklıyor.

Üstad burada önemli bir benzerlik kuruyor: Peygamber Efendimiz'in ﷺ hayatına saldıran zihniyet yeni değildir. Eski münafıklar ne yapmışsa, yeni zamanın inkârcıları da aynı şeyi modern kelimelerle yapmaktadır. Şüphe değişmiş gibi görünür; fakat kaynağı aynıdır: nübüvvet makamına karşı hürmetsizlik ve kalpteki hastalık.

Elcevap: Yüz bin defa hâşâ ve kellâ! O dâmen-i muallâya şöyle pest şübehatın eli yetişmez.

Bu ifade sadece bir reddiye değildir; aynı zamanda edep ve hürmet patlamasıdır. "Hâşâ ve kellâ" yani "asla, kesinlikle, böyle bir şey düşünülemez." Üstad burada meseleyi sıradan bir tarihî olay gibi soğuk bir dille ele almıyor. Çünkü Peygamber Efendimiz'in ﷺ pâk şahsiyetine yöneltilen bu itham, ilimle cevaplanırken aynı zamanda kalple de reddedilmelidir.

"Dâmen-i muallâ" yüksek, tertemiz, yüce etek demektir. Yani Peygamberlik makamı öyle ulvî, öyle temiz, öyle nezih bir makamdır ki bu aşağı ve bayağı şüphelerin eli oraya ulaşamaz. Üstad burada diyor ki: Böyle çirkin ithamlar, ancak onları üreten zihinlerin kirliliğini gösterir; Peygamberimizin ﷺ paklığına en küçük bir leke düşüremez.

Evet, on beş yaşından kırk yaşına kadar, hararet-i gariziyenin galeyanı

hengâmında ve hevesat-ı nefsanîyenin iltihabı zamanında, dost ve düşmanın ittifakıyla kemal-i iffet ve tamam-ı ismet ile Haticetü'l-Kübra (r.anha) gibi ihtiyarca bir tek kadın ile iktifa ve kanaat eden bir zatın kırktan sonra, yani hararet-i gariziye tevakkufu hengâmında ve hevesat-ı nefsanîyenin sükûneti zamanında kesret-i izdivaç ve tezevvücatı, bizzarure ve bilbedahe nefsanî olmadığını ve başka ehemmiyetli hikmetlere müstenid olduğunu, zerre kadar insafı olana ispat eder bir hüccettir.

“On beş yaşından kırk yaşına kadar...”

Üstad şimdi çok güçlü bir tarihî delil kuruyor. İnsan tabiatında arzu ve heveslerin en kuvvetli olduğu dönem gençlik dönemidir. Eğer bir insanda nefsanî bir eğilim hâkim olsaydı, bu en çok gençlik yıllarında ortaya çıkardı. Fakat Peygamber Efendimiz ﷺ gençliğinin en hararetli döneminde dahi kemal-i iffetle yaşamıştır.

“Hararet-i gariziyenin galeyanı hengâmında...”

Bu ifade, insanın yaratılıştan gelen bedenî arzularının en güçlü olduğu zamanı anlatır. Yani Üstad meseleyi çok gerçekçi ele alıyor: İnsan gençlikte arzuların baskısını daha çok hisseder. Fakat Peygamber Efendimiz ﷺ bu dönemde bile hiçbir taşkınlık göstermemiş, iffet ve vakar içinde yaşamıştır. Bu, onun nefsanî ithamlardan ne kadar uzak olduğunu gösterir.

“Hevesat-ı nefsanîyenin iltihabı zamanında...”

Burada gençlik arzularının alevli zamanı kastedilir. Üstad'ın delili şudur: Böyle bir dönemde bile nefesine mağlup olmayan, bütün Mekke'nin “el-Emin” dediği, dostun düşmanın iffetini kabul ettiği bir zatı, kırk yaşından sonra şehvetle itham etmek insafsızlığın en büyüğüdür.

“Dost ve düşmanın ittifakıyla kemal-i iffet ve tamam-ı ismet ile...”

Peygamber Efendimiz'in ﷺ iffeti sadece müminlerin iddiası değildir. Düşmanları bile onun ahlâkına, emanetine, iffetine bir söz söyleyememiştir. Düşmanları onu sihirle, şiirle, delilikle itham etmeye çalışmışlar; fakat gençlik iffetine dair hiçbir leke gösterememiştirlerdir. Çünkü ortada herkesin bildiği tertemiz bir hayat vardır.

“Haticetü'l-Kübra gibi ihtiyarca bir tek kadın ile iktifa ve kanaat eden...”

Efendimiz (s.a.v), ilk evliliğini kendisinden 15 yaş büyük ve dul olan ve hayatında müstesna bir yere sahip olan Hz. Hatice (r.anha) annemiz ile yapmıştır. Bu evlilik tam **25 yıl sürmüş** ve bu süre boyunca başka hiçbir evlilik olmamıştır.

Hiz. Hatice'nin (**r.anha**) vefatından sonra ise Efendimiz (s.a.v) 4-5 yıl evlenmemiş; yetim çocuklarıyla bizzat ilgilenmiş, adeta hem anne hem baba olmuştur. **Eğer -hâşâ- böyle bir zâtın kadınlara karşı bir zaafı olsaydı, böyle bir hayat yaşaması mümkün olur muydu?**

Şimdi bu tabloya dikkatle bakalım: Eğer mesele -hâşâ- nefsanî olsaydı, bu durum en çok **gençlik yıllarında** ortaya çıkardı. Oysa tam aksine, gençlik dönemi **tek eşle ve sadakatle** geçmiştir.

Daha da çarpıcı olan şudur: Efendimiz'in diğer evlilikleri **53 yaşından sonra** başlamıştır. Bu yaş, arzuların değil; aklın, hikmetin ve sorumluluğun öne çıktığı bir dönemdir.

O hâlde şu gerçek kaçınılmazdır: **Bu evlilikleri nefsanî arzularla açıklamaya çalışmak için ya insafsız olmak gerekir ya da hakikate gözlerini kapatmak.**

“Kırktan sonra, yani hararet-i gariziye tevakkufu hengâmında ve hevesat-ı nefsaniyenin sükûneti zamanında kesret-i izdivaç ve tezevvücatı, bizzarure ve bilbedahe nefsanî olmadığını ve başka ehemmiyetli hikmetlere müstenid olduğunu, zerre kadar insafı olana ispat eder bir hüccettir.

Kırktan sonra demek biyolojik olarak “hararet-i gariziyenin” düştüğü, arzuların tabii olarak sükûnete erdiği yaşlar. İşte çok evlilikler bu dönemde başlıyor. Yani bedenî arzuların tabii olarak sükûnete yöneldiği dönem.

Üstad burada diyor ki: Biyolojik olarak arzuların zirvedeyken tek eşle yetinen bir insanın, arzuların söndüğü yaşlılık döneminde çok evlilik yapmasını “şehvet ve nefsanîyetle” açıklamak akla, mantığa ve insafa tamamen aykırıdır. Demek ki bu evliliklerin arkasında; **çok ehemmiyetli toplumsal ve dini**, şer'î ve talimî hikmetlere bağlıdır. Yani bu evlilikler şahsî arzu değil; ümmete ait büyük vazifelerin bir parçasıdır.

“Zerre kadar insafı olana ispat eder bir hüccettir.”

Burada Üstad ölçüyü koyuyor: Bu delili anlamak için büyük bir âlim olmak gerekmez; sadece zerre kadar insaf gerekir. Çünkü insafsız kimse delil aramaz, bahane arar. İnsafı kimse ise hayatın bütününe bakar ve hükmünü ona göre verir.

O hikmetlerden birisi şudur ki: Zat-ı Risalet'in akvali gibi ef'al ve ahvali ve etvar ve harekâtı dahi menabi-i din ve şeriattır ve ahkâmın me'hazleridir.

Peygamber Efendimiz'in ﷺ sadece sözleri değil; fiilleri, hâlleri, tavırları, aile içindeki davranışları, özel hayatındaki uygulamaları da dinin kaynaklarındandır. Çünkü din sadece camide, minberde, savaş meydanında değil; evde, ailede, mahrem hayatta da yaşanır.

“Ahkâmın me’hazleridir.”

Yani Peygamberimizin ﷺ sözleri ve hâlleri şer’î hükümlerin kaynağıdır. Namazın ayrıntıları, temizlik hükümleri, aile hukuku, kadınlara dair meseleler, mahremiyet, gece ibadeti, ev içi ahlak gibi birçok konu onun hayatından öğrenilmiştir. Bu yüzden onun aile hayatına şahit olacak güvenilir ravilere ihtiyaç vardır.

Şıkk-ı zahirîsine sahabeler hamele oldukları gibi hususi dairesindeki mahfî ahvalâtından tezahür eden esrar-ı din ve ahkâm-ı şeriatın hameleleri ve râvileri de Ezvac-ı Tahirat’tır ve bilfil o vazifeyi îfa etmişlerdir.

Peygamber Efendimiz’in ﷺ dışarıdaki hayatını sahabeler görüp nakletmiştir. Mesciddeki namazını, savaş meydanındaki hâlini, insanlarla muamelesini, hutbelerini, emirlerini ve yasaklarını sahabeler ümmete taşımıştır. Fakat herkesin göremediği bir alan daha vardır: hane-i saadet.

“Hususi dairesindeki mahfî ahvalâtından tezahür eden esrar-ı din...”

Peygamberimizin ﷺ özel hayatında ortaya çıkan dinî sırlar ve hükümler vardır. Mesela aile içi muamele, hanımlarla geçim, gusûl, hayız, gece ibadeti, mahrem meseleler, ev içi zühd, dua, ibadet ve ahlak gibi konular dışarıdan tam görülemez. Bunları ümmete aktaracak kişiler, Ezvac-ı Tahirat yani Peygamberimizin temiz zevceleridir.

“Ahkâm-ı şeriatın hameleleri ve râvileri de Ezvac-ı Tahirat’tır.”

Peygamberimizin ﷺ hanımları sadece aile fertleri değil; ümmetin öğretmenleridir. Onlar, hane-i saadette gördükleri hükümleri, hâlleri ve sünnetleri ümmete nakletmişlerdir. Özellikle kadınlara ait birçok mesele, onların rivayetleriyle öğrenilmiştir. Bu yönüyle onların varlığı, dinin yarısına yakın mahrem ve ailevî kısmının korunmasına vesile olmuştur.

“Ve bilfil o vazifeyi îfa etmişlerdir.”

Bu sadece teorik bir hikmet değildir; fiilen gerçekleşmiştir. Ezvac-ı Tahirat validelerimiz hadis rivayet etmiş, fetva vermiş, kadınlara dinî meseleleri öğretmiş, sahabelere ve tabîine rehberlik etmişlerdir. Demek ki bu evlilikler, ümmetin dinî bilgisinin tamamlanması için büyük bir vazife görmüştür.

Esrar ve ahkâm-ı dinin hemen yarısı, belki onlardan geliyor. Demek bu azîm vazifeye, birçok ve meşrepçe muhtelif Ezvac-ı Tahirat lâzımdır.

“Esrar ve ahkâm-ı dinin hemen yarısı, belki onlardan geliyor.”

Bu ifade, Peygamber hanımlarının ilmî ve dinî vazifesinin büyüklüğünü gösterir. Din yalnız

erkeklerin dış dünyada gördüğü hükümlerden ibaret değildir. Aile, mahremiyet, temizlik, ibadetlerin ev içi yönü, kadınlara mahsus meseleler ve Peygamberimizin özel hâlleri de dinin mühim bir kısmıdır. Bunlar büyük ölçüde Ezvac-ı Tahirat vasıtasıyla ümmete ulaşmıştır.

“Demek bu azîm vazifeye, birçok ve meşrepçe muhtelif Ezvac-ı Tahirat lâzımdır.”

Son cümlede Üstad meseleyi neticelendiriyor. Böyle büyük bir vazife için tek bir şahidin değil, farklı yaşta, farklı kabiliyette, farklı mizaca sahip birden fazla validemizin bulunması gerekiyordu. Çünkü her biri Peygamberimizin ﷺ farklı hâllerine şahit olmuş, farklı meseleleri nakletmiş, farklı insanlara öğretmenlik yapmıştır. Böylece hane-i saadet, ümmet için bir mektep hâline gelmiştir.

Peygamber Efendimiz'in ﷺ hayatına nefsin ve şehvetin karanlık gözlüğüyle bakan, hakikati göremez. Onun evlilikleri şahsî arzu değil; ümmetin terbiyesi, şeriatın tamamlanması, aile hayatının öğretilmesi ve mahrem hükümlerin korunması içindir.

Bir insan gençliğinde en yüksek iffeti yaşamış, kırktan sonra bütün ömrünü peygamberlik vazifesine vermişse, onun evliliklerini bayağı ithamlarla açıklamak, ancak insafsızlığın ve kalp hastalığının neticesidir.

Peygamberimiz (s.a.v) neden çok evlilik yaptı? □Detaylı izah için